

PREZENTACE STATISTIKY VEŘEJNOSTI

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, PSY117

Karolína Bernatová

440533, Psychologie

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, Ph.D.

Datum odevzdání: 26. 04. 2015

Fakulta sociálních studií MU, 2014/15

Jako předmět své práce jsem si zvolila článek na webu iDnes.cz, který vyšel pod titulkem „*Jsi lepší než ostatní. Vychvalování dělá z dětí egoisty, zjistili vědci*“ na začátku března letošního roku, který prezentuje studii publikovanou v Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America s názvem „*Origins of narcissism in children*,“ který v tiskové verzi vyšel na konci téhož měsíce.

Článek prezentovaný široké veřejnosti operuje s přímou kauzalitou mezi přehnaným chválením dítěte (postojem: „*Mé dítě je výjimečnější než ostatní*“) a skórem dítěte na škále narcismu, což se projevuje jako přecitlivělost nebo špatná reakce na kritiku. Je zde zmíněn počet dětí (565), místo konání studie (Nizozemí) i popis průběhu (čtyři vlny rozhovorů po půl roce s rodiči i dětmi) i věk těchto dětí (mezi sedmi a jedenácti lety při první vlně). Zmíněno je také, že měřenou proměnnou bylo i přeceňování dítěte rodičem, příkladem takové otázky je „*Mé dítě je dobrým příkladem pro ostatní*“. Citován je i závěr spoluautora studie, podle nějž může dítě velmi snadno uvěřit, že je opravdu lepší, než jeho vrstevníci, jak mu rodiče tvrdí, což by podle něj mohlo být potenciálně nebezpečné. Vzápětí je citován hlavní autor se svým tvrzením, že je třeba rozlišovat mezi zdravou sebedůvěrou a nafukováním ega, přičemž to první je žádoucí, kdežto to druhé už méně a měli bychom se ho vyvarovat. Závěrem článku je citován britský dětský psychiatr, který se na studii nijak nepodílel, který vidí toto umělé nafukování ega v „dávání dětem víc a víc“, které děti ovšem nedělá šťastnými, naopak je neučí pracovat se svými potřebami a vede až k agresivitě (Havlická, 2015).

Původní studie proběhla téměř opravdu, jak je v článku na iDnes popsáno, tedy celkem 565 dětí, na počátku studie ve věku 7 – 11 let ($M=9,56$; $SD=0,93$) z nichž byla téměř právě polovina děvčat (54%). Studie se též účastnili jejich rodiče, 290 otců (věk $M=44,67$; $SD=4,60$) a 415 matek (věk $M=42,24$; $SD=3,97$). Z těchto oslovených dětí ovšem jen 75% dostalo aktivní rodičovský souhlas a zúčastnilo se. Dále je pak třeba odečíst úmrtnost v průměru 4% dětí, 16% matek a 18% otců. Samotné dotazování probíhalo na škálách souhlasu od 0 do 3. Kromě výše zmíněného narcismu a přeceňování bylo měřeno i sebedůvěrou dítěte a rodičovská vřelost. Jednotlivé položky byly průměrovány a následně poměřovány mezi sebou. V článku jsou dostupné pouze korelace mezi proměnnými pouze v první vlně, zbytek je na požádání u autora, ovšem v právě v první vlně byla korelace mezi dětským narcismem a přeceňováním rodičů poměrně nízká, v podstatě žádná (0,16 pro přeceňování otcem, 0,1 pro přeceňování matkou) a průměrné hodnoty daných proměnných se prakticky vůbec neměnily. Přeceňování dětí sice predikovalo narcismus v další vlně, ovšem pouze při $B=0.07$ (zaokrouhleno) (Brummelman, a další, 2015).

Na základě článku si dovoluji tvrdit, že popularizační článek vycházel pouze z abstraktu článku původního, který pouze rozepsal do delší podoby, jelikož z dat uvedených v článku nemůžeme jednoznačně říci, že by (zbytečně) chválené děti byly automaticky narcistními. Původní studie sice ukazuje vztah mezi přeceňováním dítěte a jeho skórem narcismu, nutno ovšem dodat, že korelace 0,5 ještě není příliš vysoká. Stejně tak získané hodnoty zůstávaly v průběhu dvou let výzkumu víceméně stejné, což sice můžeme interpretovat, jako že děti, které jsou přeceňovány, mohou být spíše narcistické, než jejich vrstevníci, ovšem nic nenasvědčuje přímé kauzalitě.

Mezi články, které jsem pro tuto práci zvažovala, se mi tento zdál dobře zpracovaný. Popisoval nejen výsledky, ale i něco málo o způsobu získání dat a neomezoval se pouze na populární téma a „bombastický objev“, což ovšem nijak neumenšuje fakt, že zveličil závěry původní studie a vytvořil kauzalitu tam, kde nejspíš není. K dobru mu ovšem můžeme přičíst „pohled z druhé strany“, pro který ovšem nebylo nutné chodit k dalšímu odborníkovi, vše potřebné bylo v původní studii. V konečném důsledku ovšem nelze tvrdit, že by článek šířil nepravdivou informaci, nebo nějak poškozoval veřejné mínění, „pouze“ zveličuje fakta z abstraktu.

ZDROJE

Brummelman, E., Thomaes, S., Nelemans, S. A., Orobio de Castro, B., Overbeek, G., & Bushman, B. J. (24. 03 2015). Origins of narcissism in children. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, stránky 3659 - 3662.

Havlická, K. (09. 03 2015). *Jsi lepší než ostatní. Vychvalování dělá z dětí egoisty, zjistili vědci*. Získáno 24. 04 2015, z iDnes: http://zpravy.idnes.cz/jsi-lepsi-nez-ostatni-jak-vychovat-z-ditete-narcistu-pcq-/zahranicni.aspx?c=A150309_225345_zahranicni_kha

Aj napriek komentárom uvádzaným v práci prácu prijímam.

L.G.